

علوم و فنون ادبی

۱- کدام گزینه از ویژگی‌های زبانی شعر سده پنجم و ششم است؟

- (۱) استفاده از دو نشانه برای یک متمم
(۲) کم بودن لغات عربی به جز اصطلاحات علمی
(۳) کهنه و مهجور بودن بخشی از لغات در مقایسه با دوره‌های بعد
(۴) ورود لغات ترکی و مغولی به زبان فارسی

۲- کدام گزینه از دیدگاه تاریخ ادبیات سده پنجم و ششم نادرست است؟

- (۱) با ایجاد تحول در غزل توسط ناصر خسرو، این نوع شعر در قرن هفتم به اوج خود رسید.
(۲) تا حدود نیمه دوم قرن پنجم و آغاز قرن ششم، نثر پارسی تحت تأثیر سبک دوره سامانی و غزنوی بود.
(۳) حکمت و دانش و اندیشه‌های دینی در شعر این دوره تأثیری عمیق بخشید.
(۴) شاعران معروف آذربایجان، سبک شعر فارسی را از آنچه در دیگر نواحی ایران وجود داشت، متمایز ساختند.

۳- ویژگی‌های فکری مقابل همه سبک‌ها درست است؛ به جز:

- (۱) سبک خراسانی: معشوق عمدتاً زمینی است - بیشتر روح حماسی بر ادبیات حاکم است.
(۲) سبک عراقی: پرهیز از زهد ریایی - بی‌اعتباری دنیا و اعتقاد به قضا و قدر
(۳) سبک هندی: شعر بیشتر صورت‌گرا است - شاعر به دنبال مضمون‌یابی و ارائه خیال خاص است.
(۴) سبک دوره معاصر: مخاطب شعر، عامه مردم هستند - لحن شاعر صمیمانه و متواضعانه است.

۴- شخصیت‌های کدام گزینه، به ترتیب جاهای خالی متن زیر را کامل می‌کنند؟

«..... با به کار بردن مضمون‌های ابداعی فراوان «خلاق‌المعانی ثانی» لقب گرفت؛ ..... را خداوندگار مضامین تازه شعری

دانسته‌اند. شعر ..... از نظر دقت، ظرافت و رقت معانی مشهور است.

- (۱) محتشم کاشانی - بیدل دهلوی - وحشی بافقی
(۲) کلیم کاشانی - صائب - بابافغانی شیرازی
(۳) کلیم کاشانی - بابافغانی شیرازی - وحشی بافقی
(۴) بیدل دهلوی - صائب - کلیم کاشانی

۵- سبک کدام بیت، متفاوت است؟

- (۱) ارغوان بینی چو دست نیکوان پر دستبند / شاخ گل بینی چو گوش نیکوان پرگشوار
(۲) بنموده همه راز دل خویش جهان را / چون ساده‌دلان هر چه به باغ اندر ناراست
(۳) من از کنار تو دور افتاده‌ام نه عجب / گرم قرار نباشد که داغ هجرانست
(۴) گفتم متاب زلف و مرا ای پسر، متاب / گفتا که بهر تاب تو داریم چنین بی‌تاب

۶- آثار کدام گزینه «همگی» در خارج از ایران نگارش یافته‌اند؟

- (۱) جامع عباسی - حبیب‌السیر - عالم‌آرای عباسی
(۲) عیار دانش - مجالس المؤمنین - بدایع الوقایع
(۳) تذکره شاه طهماسب - عالم‌آرای عباسی - احسن التواریخ
(۴) بدایع الوقایع - شرفنامه بدلیسی - کتب داراشکوه

۷- کدام گزینه از دیدگاه تاریخ ادبیات نادرست است؟

- (۱) میرزاده عشقی به سبب آزادی‌خواهی به زندان افتاد، وی تحت تأثیر شاعران گذشته به‌ویژه مسعود سعد و سعدی بود.
(۲) ملک‌الشعرا بهار آشنایی عمیق با زبان فارسی و ادبیات کهن داشت، وی با زبان حماسی و در سبک خراسانی شعر می‌گفت.
(۳) ایرج میرزا در طنز، هجو و هزل چیره‌دست بود. جایگاه خانوادگی او و تفکرات شخصی‌اش مانع از آن شد که در ردیف شاعران آزادی‌خواه قرار گیرد.
(۴) عارف قزوینی از موسیقی‌دانان عصر مشروطیت بود. وی مضامین وطن‌دوستی و ستیز با نادانی را با آوازی زیبا و پرشور می‌خواند.

۸- به ترتیب مدیریت روزنامه‌ها و مجلات زیر را چه کسانی بر عهده داشتند؟

«بهار - قرن بیستم - نوبهار - دانشکده - مجلس»

- (۱) ملک‌الشعرا بهار - میرزاده عشقی - میرزا یوسف‌خان اعتصامی - ملک‌الشعرا بهار - فرخی یزدی
(۲) میرزا یوسف‌خان اعتصامی - میرزاده عشقی - ملک‌الشعرا بهار - ملک‌الشعرا بهار - ادیب‌الممالک فراهانی
(۳) ملک‌الشعرا بهار - عارف قزوینی - قائم مقام فراهانی - ملک‌الشعرا بهار - میرزاده عشقی
(۴) میرزا یوسف‌خان اعتصامی - میرزاده عشقی - ملک‌الشعرا بهار - ملک‌الشعرا بهار - قائم مقام فراهانی

۹- نوع ادبی آثار زیر به ترتیب در کدام گزینه ذکر شده است؟

«همسایه‌ها - جعفر خان از فرنگ برگشته - ارزیابی شتاب‌زده - خسی در میقات»

- (۱) داستان - سفرنامه - رمان - سفرنامه
(۲) رمان - رمان - رمان - داستان کوتاه
(۳) رمان - نمایشنامه - مقاله - سفرنامه
(۴) داستان بلند - نمایشنامه - مقاله - داستان کوتاه

۱۰- نویسندگان آثار زیر، خالق کدام آثار دیگر نیز هستند؟

«آتش خاموش - بی‌بال پریدن - ضیافت - سفر ششم»

- (۱) سووشون - طوفان در پرائنز - کشتی پهلوگرفته - دلاویزتر از سبزه
(۲) مدار صفر درجه - مهاجر کوچک - بدوک - ظهور
(۳) شهری چون بهشت - اگه بابا بمیره - خواب ارغوانی - دری به خانه خورشید
(۴) زمین سوخته - ظهر روز دهم - گوشواره عرض - ملاقات در شب آفتابی

۱۱- کدام بیت بر وزن «رمل مثنی محذوف» است؟

- ۱) غلغل فکند روحم در گلشن ملایک / هر گه که سنگ آهی بر طاق آبگون زد
- ۲) دو چشم از ناز در پیشت فراغ از حال درویشت / مگر کز خوبی خویشت نگه در ما نمی‌باشد
- ۳) یار زیبا گر هزارت وحشت از وی در دل است / بامدادان روی او دیدن صباح مقبل است
- ۴) عیب کننم که چند در پی خوبان روی / چون نرود بنده‌وار هر که برندش اسیر

۱۲- کدام بیت بر وزن «مفاعیلن فعلاتن مفاعیلن فععلن» است؟

- ۱) یکی را چون ببینی کشته دوست / به دیگر دوستانش ده بشارت
- ۲) غلام دولت آنم که پای‌بند یکیست / به جانبی متعلق شد از هزار برست
- ۳) تن آسوده چه داند که دل خسته چه باشد / من گرفتار کمندم تو چه دانی که سواری
- ۴) ای زلف تو کمندی ابروی تو کمانی / وی قامت تو سروی وی روی تو بهاری

۱۳- وزن بیت زیر، کدام است؟

«میلت به چه ماند به خرامیدن طاووس / غمزت به نگه کردن آهوی رمیده»

- ۱) مفعول فاعلات مفاعیل فاعلن
- ۲) مفاعیلن مفاعیلن فعولن
- ۳) مستفعلن مستفعلن مستفعلن
- ۴) مفعول مفاعیل مفاعیل فعولن

۱۴- وزن بیت زیر کدام است؟ چند اختیار «ابدال» در آن به کار رفته است؟

«اگر تو روی نپوشی بدین لطافت و حسن / دگر نبینی در پارس پارسایی را»

- ۱) مفاعیلن مفاعیلن فعولن - یک ابدال
- ۲) مفاعیلن فعلاتن مفاعیلن فعلاتن - یک ابدال
- ۳) مفاعیلن فعلاتن مفاعیلن فععلن - دو ابدال
- ۴) فعلاتن فعلاتن فعلاتن فععلن - دو ابدال

۱۵- کدام بیت را می‌توان به دو صورت هجایی، جدا کرد؟

- ۱) گر نشد اشتیاق او غالب صبر و عقل من / این به چه زبردست گشت آن به چه پایمال شد
- ۲) از دست او جان می‌برم تا افکنم در پای او / تا تو نپنداری که من از دست او جان می‌برم
- ۳) زنهار از این امید درازت که در دل است / هیهات از این خیال محالت که در سر است
- ۴) هزار چاره بگردم که هم‌عنان تو گردم / تو پهلوان‌تر از آنی که در کمند من افتی

۱۶- در همه ابیات، اختیار حذف همزه به کار رفته است؛ به جز:

- ۱) فراق افتد میان دوست‌داران / زیان و سود باشد در تجارت
- ۲) دیگران را عید اگر فرداست ما را این دم است / روزه‌داران ماه نو بینند و ما ابروی دوست
- ۳) جای پرهیز است در کوی شکرریزان گذشت / یا به ترک دل بگو یا چشم بر روزن مکن
- ۴) باد به دست آرزو در طلب هوای دل / گر نکند معاونت دور زمان مقبل

۱۷- قاعده قافیه در کدام بیت متفاوت است؟

- ۱) میان گوهر و زیور سراپای / بتان را زشت کرده زیور آرای
- ۲) هزاران گل شکفته بر رخانش / نهفته سی‌ستاره در دهانش
- ۳) روانش همچو کشت پزمریده / امید از آب و از باران بریده
- ۴) ازین پس نشنوم جز نیکنامی / نبینم جز مراد و شادکامی

۱۸- قافیه تمام ادبیات درست است؛ به جز:

- ۱) گفت عبدالله شیخ مغربی / شصت سال از شب ندیدم من شبی
- ۲) برادر تخت و جای خود بدو داد / بفرمودش که مردم را دهد داد
- ۳) اگر چه درد دل بسیار بردند / به وصل اندر خوشی بسیار کردند
- ۴) گفت بسیار آن بلیس از مکر و غدر / میر ازو نشنید کرد استیز و صبر

۱۹- در همه ابیات «ایهام تناسب و کنایه» به کار رفته است؛ به جز:

- ۱) چون اشک بیندازیش از دیده مردم / آن را که دمی از نظر خویش برانی
- ۲) خفته بر سنجاب شاهی نازنینی را چه غم / گر ز خار و خار سازد بستر و بالین غریب
- ۳) صدبار بگفتی که دهم زان دهننت کام / چون سوسن آزاده چرا جمله زبانی
- ۴) بنوش می که سبک روحی و لطیف مدام / علی‌الخصوص در آن دم که سرگران داری

۲۰- آرایه‌های «اسلوب معادله، حس آمیزی، ایهام و مجاز» به ترتیب در کدام ابیات یافت می‌شوند؟

- الف) خرم شد از ملاحظت تو عهد دلبری / فرخ شد از لطافت تو روزگار حسن
- ب) این سخن گرم من هم ز سر حالتی است / ناله نیاید به سوز از دل نادیده داغ
- ج) صورت نیست در دل ما کین کسی / آیینه هر چه دید فراموش می‌کند
- د) به گریه گرم کن هنگامه خویش / بشنو زین حرف ناخوش نامه خوش

- الف - ج - ب - د (۲)   الف - د - ب - ج (۳)   ج - الف - د - ب (۴)

۲۱- آرایه‌های بیت زیر، در کدام گزینه به‌درستی آمده است؟

- «دل به بوی وصل آن گل، آب و گل را ساخت جا / ورنه مقصود آن گلستی، گل کجا و دل کجا»
- (۱) ایهام، تشبیه، جناس، استعاره
(۲) ایهام، مجاز، جناس، استعاره
(۳) پارادوکس، تشبیه، مجاز، ایهام تناسب
(۴) کنایه، ایهام، تناسب، تلمیح

۲۲- آرایه‌های مقابل تمام ابیات درست است؛ به‌جز:

- (۱) فتاده‌ام ز شرابی که برنخیزد باز / نسیم اگر شنود بوی این شرابیم را (تشخیص - حس‌آمیزی)
(۲) چون تلخ و شوری می‌چشم، باری بده تا در کشم / آن جام نوش‌انجام را، وان تلخ شور آغاز را (استعاره - پارادوکس)
(۳) صبح پیریم اثر کرد و شیم روز نشد / ای شب تیره مگر خود سحری نیست تو را؟ (تشبیه - استعاره)
(۴) همه خون می‌خورم وز آنچه توان خورد مگر / غیر خون بر خون، ما حضری نیست مرا (کنایه - جناس)

۲۳- در کدام بیت «استعاره» وجود ندارد؟

- (۱) دم ز مهر تو ز منم تا ز حیایم باقی است / وصف حسن تو کنم تا که زبان است مرا
(۲) من غلام هندوی آن سرو آزادم که او / بر سمن بنوشت خطی، از پی تحریر ما
(۳) ای که می‌گویی مشو دیوانه زلفش بگو / تا نجنباند نسیم صبحدم، زنجیر ما
(۴) به دست باد صبا گهگاهی سلامی می‌رسان یارا / که از لطف تو خود آخر سلامی می‌رسد ما را

۲۴- در بیت زیر کدام واژه، ایهام ندارد؟

- «چو شمع صبحدم شد ز مهر او روشن / که عمر در سر این کار و بار خواهیم کرد»
- (۱) شمع صبحدم (۲) مهر (۳) روشن شدن (۴) کار و بار

۲۵- به ترتیب، آرایه‌های «مجاز، اغراق، تشبیه و حسن تعلیل» در ابیات کدام گزینه مشاهده می‌شوند؟

- (الف) آسمان گو بنشان مشعله ماه تمام / که زمین را مه روی تو، تمام است امشب
(ب) خوردم از دست تو جامی که جهان جرعه اوست / هر که زین دست خورد می، برود زود ز دست
(ج) بر بوی آنکه در باغ یابد جلا ز رویت / آید نسیم و هر دم گرد چمن بر آید
(د) دارم از بهر دوی غم تو می بر کف / این دواپی است که بی‌وصل تو دارم در دست
- (۱) ج - الف - د - ب (۲) الف - ب - ج - د (۳) د - ب - الف - ج (۴) ب - د - ج - الف

۲۶- معنای چند واژه در مقابل آن نادرست ذکر شده است؟

- «(بلم: قایق) (تمنّع: استوار شدن) (جرّار: اندک) (اعراض: روی آوردن) (الفغدن: اندوختن) (اثنا: میانه‌ها)»
- (۱) دو (۲) سه (۳) یک (۴) چهار

۲۷- بیت زیر با کدام یک از ابیات مفهومی مشترک دارد؟

- «گفتا که مرو به غربت و می‌بارید / از نرگس تر، به لاله بر، مروارید»
- (۱) به غربت اندر اگر سیم و زر فراوان است / هنوز هم وطن خویش و بیت احزان به
(۲) خوش خُسب که من تا به سحر خواهم گفت / فریاد ز نرگس خواب‌آلودت
(۳) رحمتی فرما، که از باران اشک چشم من / مردم بیچاره را در خانه آب افتاده است
(۴) چمن از لاله و از سنبل تر پنداری / راست مانند رخ و زلف نگار است امروز

۲۸- کدام دو بیت مفهومی مشترک دارند؟

- (الف) اگر تو همتی داری چو مردان / به همت خویشتن را مرد گردان
(ب) همت مردانه می‌خواهد گذشتن از جهان / یوسفی باید که بازار زلیخا بشکند
(ج) هر کجا سرو قدی چهره چو یوسف بنمود / عاشقی سوخته خرمن چو زلیخا برخاست
(د) جهان بگذار و بگذر همچو مردان / خود از بند بلا آزاد گردان
- (۱) ب - د (۲) الف - ج (۳) ج - د (۴) الف - ب

۲۹- مفهوم نزدیک به بیت زیر در کدام بیت یافت می‌شود؟

- «چون بنفشه خم گرفته قامتم در هجر تو / همچو نرگس چشم من باز است و اشکش دامع است»
- (۱) تا کی آخر چو بنفشه سر غفلت در پیش / حیف باشد که تو در خوابی و نرگس بیدار
(۲) من مانده‌ام مهجور از او، بیچاره و رنجور از او / گویی که نیشی دور از او، در استخوانم می‌رود
(۳) ده روز مهر گردون، افسانه است و افسون / نیکی به جای یاران فرصت شمار یارا
(۴) آن که ناوک بر دل من زیرچشمی می‌زند / قوت جان حافظش در خنده زیر لب است

۳۰- با توجه به ابیات زیر، تأکید شاعر بر کدام نکته است؟

«مرد آزاده در میان گروه / گرچه خوش خو و عاقل و داناست

محترم وانگهی تواند بود / که از ایشان به مالش استغناست

وان که محتاج خلق شد، خوارست / گرچه در علم، بوعلی سیناست»

(۱) آزاده بودن و آزادگی داشتن (۲) دانا، عاقل و محترم بودن (۳) خوش اخلاق و خلق نواز بودن (۴) بر داشته‌های خود قناعت کردن